

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 178. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Krupp govori.

Dolgo je bila napetost med „trozvezo“ in „trojnim sporazumom“. Principov revolver je vrgel iskro. Avstrija je bila primorana napovedati vojno Srbiji, ker se je ondi Princip izšolal. Sedaj se razširja požar vojne dan za dnevom in sega že čez Evropo na druge dele sveta. Pogledimo malo nazaj!

Dne 1. avgusta je Nemčija napovedala vojno Rusiji, zasedla Luksemburg in vprašala Francosko, kaj misli. Drugi dan so že peljali francoski zrakoplovci bombe nad nemška mesta. Nemška križarica „Augsburg“ pa bombardira in razdene rusko vojno pristanišče v Libavi. Italija naznani Avstriji „amichevole neutralitā“ in za nevtralne se proglase tudi Švica, Danska, Turčija, Grčija in Bolgarija. Dne 3. avgusta vdere nemška vojska na treh mestih v rusko Poljsko in vzame mesta Kališ, Čenstohov in Bendin. Nemčija je zahtevala od Belgije, da naj ji dovoli, da bo šla nad Francosko skoz njeno ozemlje. Angleška je zagrozila Nemčiji, ako ne bo pustila Belgije pri miru. Ko je dne 4. avgusta Nemčija Belgiji dala ultimatum, je pa Angleška še isti dan napovedala Nemčiji vojno. Plamteči govor nemškega cesarja in dovolitev petih milijard v nemškem državnem zboru za vojno je vžgal ogenj patriotizma povsod med Nemci, a tudi med Francozi, ki so bili prej hladni. V tem času so pod Belgradom začeli pokati topovi. Dne 6. avgusta je Avstrija napovedala vojno Rusiji, zaveznici Srbije. Drugi dan vzamejo Nemci Litih, kar je bilo velikega pomena za nadaljne dogodke.

Avstrija — Črna Gora.

Črnogorska vlada je napovedala Avstro-Ogrski vojno dne 5. t. m. V napovedi vojne pravi Črna Gora, da je primorana v obrambo srbske stvari prijeti za orožje.

Prekršila je pa Črna Gora mednarodno pravo, ker je našemu poslaniku dne 5. avgusta ob pol šestih zvečer izročila ultimatum, preden je pa naš poslanik mogel sporočiti svoji vladi, je že začela s sovražnostmi.

Dne 6. avgusta je 4000 Črnogorcev naskočilo naše obmejne straže zapadno od trdnjave Trebinje. Naši so izgubili enega častnika in 21 mož, Črnogorcev je pa 200 pokrivalo bojišče.

Dne 9. avgusta je druga četa Črnogorcev napadla naše predstraže pri Gadu poleg Totovača. Naša posadka je nastopila in odbila napad.

Istega dne popoldne ob treh so začeli Črnogorci z Lovčena streljati proti Kotoru. Lovčen je silno strma, 1759 m visoka gora tik nad Kotorom; na vrhu je trdnjava. Obstreljavali so Črnogorci zaliv Teodo v Boki kotorski, a niso napravili nobene škode. Pristanišče v Kotoru je lepo in za njim leži mesto, ki ima 3000, Teodo pa 800 prebivalcev. Ob 6. uri so Črnogorci kano nado ustavili. Drugi dan so jo ponovili.

Naša križarica „Szigetvar“ je prišla dne 8. avgusta pred Bar in je Črnogorcem z granatami razstrelila ondoto radiotelegrafsko postajo.

Dne 10. avgusta opoldne je Avstrija blokirala črnogorsko obrežje. Na blokiranem ozemlju nahajajočim se ladjam prijateljskih in nevtralnih držav se je dovolil 24urni rok, v katerem so

morale odpluti. Zaprta sta tedaj oba črnogorska pristana Bar in Ulčinj.

Avstrija — Srbija.

Ob iztoku Drine v Savo je neki avstrijski vojak na pogumen način pognal v zrak srbsko utrdbo. Dobil je 5 kg ekrazita, peljal se nekaj časa po reki, potem skočil z ladje v vodo, plaval 20 m daleč na srbski breg in tam zasmodil hudo razstrelivo ekrazit. Priplaval je nato srečno nazaj in odbežal na ladji. Srbi so na vso moč streljali za njim, pa ga niso zadeli.

Na spodnji Donavi so naši vjeli tri trgovske ladje: „Šumadijo“ z 51. potniki Srbi, „Belgrad“ s 150. Srbi in ladjo „Krajno“, ki je vlekla za seboj več čolnov, na katerih je bilo mnogo lesa in 50 ton pšenice. Naši orožniki so napadli ladje, jih ustavili in spravili na našo plat. Tu so Srbe vjeli in jih oddali kot vojne vjetnike. Srbija je tako izgubila tretjino trgovskih ladij, ker ima vseh skupaj le 9.

Srbski uradni list je razglasil, da so razveljavljene vse avstrijsko-srbske pogodbe.

Avstrija — Rusija.

Avstro-ogrski veleposlanik je zapustil dne 7. t. m. zjutraj Petrograd in se je preko Švedske odpeljal na Dunaj.

Rusi so zapustili rusko Poljsko in se umikajo v notranjost države, kjer bo prišlo do večjih bitk. Poljakom ruska vlada ne zaupa, ker vsi Poljaki, ki so pod tremi cesarji, z veseljem pozdravljajo vojno proti Rusiji. Glas o ustanovitvi poljske vlade v Varšavi je napravil med avstrijskimi Poljaki velikansko navdušenje.

Glavno poveljstvo avstro-ogrskih armad je izdalo oklic na poljski narod v Rusiji, v katerem pravi med drugim: „Naše armade prinašajo Vam, Poljaki, osvoboditev od moskovitskega jarma. Zapajte našim zastavam! Prinašajo Vam pravičnost.“

Ruski car je imel dne 9. avgusta v dumi vpričo glavnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča, vseh ministrov in ljudskih zastopnikov govor. Rekel je, da Rusija ne gre v boj samo za to, da ohrani veljavo in čast dežele, ampak tudi za slovanske brate, za brate po veri in krvi. Še bolj je naglašal slovanstvo v svojem govoru zunanji minister Sasonov.

Slovanski listi v Avstriji odločno ugovarjajo izvajanju ruskega carja glede panslavizma.

Ukrajinci ali Rusini v Avstriji so izdali oklic, v katerem pravijo: „Zmaga Rusije bi ukrajinski narod avstro-ogrške monarhije potisnila pod ono igo, pod katerim stoka 30 milijonov Ukrajincev carjeve države. Naša sveta dolžnost je, da položimo vse svoje sile na altar naroda in naše dežele.“ Sliši se, da se proti Rusom utegnejo spuntati tudi ruski Ukrajinci.

V Solnograd je prišlo 70 Rusov, ki so hoteli iti domov čez Avstrijo, pa so jih zaprli. Pričakujejo še 100 Rusov. — V Linc so dosedaj pripeljali 130 ruskih beguncev. — Na Dunaju so vjeli dne 6. avgusta osem ruskih ogleduhov. — V Znojmu so ljudje na kolodvoru iztrgali orožniku ruskega ogleduha Micko in ga pretepli.

Med obmejnimi četami so boji na celi črti. Dne 6. t. m. je avstrijski orožniški stražmojster

napravil pogumen napad čez mejo na višino Mohile in jo zasedel.

Pri Mišovu je 800 poljskih skavtov (mladostnih strelcev) po noči napadlo 1000 spečih ruskih kozakov. Boj je trajal več ur. Poljski mladeniči so zavzeli Mišov. Rusi so imeli 400 mrtvih in ranjenih, naši fantje pa 140 mrtvih in ranjenih.

Mejno železniško postajo Podvolocisko so naši vojaki hrabro branili ob napadu Rusov. Na naši strani sta bila 2 mrtva in 3 ranjeni. Rusov je padlo 20.

Pri Adamovki so tudi ruski kozaki hoteli prodrati v Avstrijo dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj. Po daljšem boju so bili kozaki odbiti in so se morali umakniti na rusko ozemlje.

Dne 8. t. m. so avstrijske čete prodrle do Miechova. Do večera so bile vasi kakih 40 kilometrov na okoli v naši posesti. Šli so Avstrijci tudi čez reko Vislo in se utaborili na ruski zemlji. V vzhodnji Galiciji so se naši polastili krajev Radzivilov in Volociska. Vsi ruski napadi so bili odbiti. Posebno hud boj se je razvil z dvema stotnijama (300) kozakov. Naša obmejna straža je vzela Rusom 9 konj. Rusi so se umaknili in so pustili na bojišču 90 mrtvih in ranjenih.

Avstrijska kavalerija je zasedla Olkusz in Volbron in je prišla v dotiko s šestim zborom ruske armade, ki je v Poljski.

Avstrijske čete so prodrle že 60 km daleč od Krakova proti Varšavi.

Avstrija — Francoska.

Množica je napadla avstro-ogrski konzulat v Parizu. Policija je množico razgnala. Avstrijce izganjajo iz njih stanovanj. Avstrijci so zbežali iz obmejnih krajev peš čez gorovje na italijanske železniške postaje.

Na Ogrskem narašča bojkot proti francoskemu blagu. Ogrske dame so skienile bojkot proti francoskim toaletnim predmetom.

Avstrijce, ki niso mogli dosti naglo pobegniti iz Francoske, so spravili Francozi v zahodne pokrajine.

Francoska bo najbrže napovedala Avstriji vojno. Dne 10. avgusta je avstro-ogrski veleposlanik grof Szeczen zapustil Pariz in francoski poslanik Dumand je zapustil Dunaj. Francozi so pridržali vse Nemce in Avstrijce, ki so se hoteli odpeljati iz Lyona domov, proglasili jih za vojne vjetnike in jih zaprli.

Nemčija — Rusija.

V Nemčiji je vse navdušeno za vojno. V Gelsenkirchenu so prišli socialni demokrati z rdečimi zastavami pred Bismarkov spomenik. Tu so pometali svoje rdeče zastave v ogenj in so razvili nemško narodno zastavo.

Nemške čete so vjele tri avtomobile, na katerih se je peljalo s Francoskega v Rusijo veliko zlatega denarja.

Več sto milijonov mark so imeli Rusi naloženih v nemških bankah. Nemška vlada je ves ta denar zasegla.

V Landbergu so Nemci aretirali ruskega naučnega ministra, ko se je s počitnic vračal domov. Prepeljali so ga v Stettin. Ruskega polkovnika v. pok. vojvodo Jurija Leuchtenberškega z družino vred so pa zaprli kot vohuna.

V Petrogradu so Rusi razdali lepo palačo nemškega poslanika in ubili enega uradnika v v nemškem poslanstvu.

V Čenstohovu so imeli Rusi zaprtih 2000 avstrijskih rezervistov, ki so po razglaseni mobilizaciji hoteli priti domov. Ko so nemške čete zasedle Čenstohov, so bili Avstrijci oproščeni in so nadaljevali svojo pot. V Čenstohovu je bilo vpoklicanih v rusko vojsko 3800 rezervistov. Ker so pa Nemci zelo naglo zasedli mesto, se jih je bilo dotlej zgledilo pri oblastvu le 200.

V Friedrichshafenu je bil ustreljen neki ruski ogleduh. Prijeli so ga, ko je ravno hotel v zrak pogupati lopo za zrakoplove.

Ruske čete se umikajo na cesti proti Kovnu. Pri Jurburgu je bil hujši spopad. Rusi so bili premagani.

Nemške čete so prekoračile rusko mejo pri Mlavi in Janovu ter marširajo proti Varšavi.

Pri Grodkenu so Rusi izgubili eno konjeniško brigado. Taka brigada obstoji iz dveh konjeniških polkov, šteje 2000 mož in ima 8 strojnih pušk.

Da bi ne prišle nemške ladje pred Petrograd, so Rusi razdejali svoje pristanišče Hangö na Finskem. Ob vhodu v pristanišče so potopili velik parnik in vse krane pri vhodu v Finski zaliv. Razdejali so železniške pomole, delavnice pogнали v zrak in 30 skladišč zažgali. Razrušili so železniško progo, ker gre iz Hangöja čez Finsko železnica v Petrograd, morsko pot so zaprli z minami in edino ozko pot zastražili s flotilo torpedovk.

Dne 6. t. m. je ruska kavalerijska divizija prekoračila avstrijsko mejo pri Romčickenu. Ko so Rusi zagledali nemško kavalerijo, so se vrnili.

Nemci so popravili mostove na meji, katere so Rusi razdejali. Popravljen je tudi železnica na Poljsko.

Padel je pa v obmejnih bojih z Rusi general nemške kavalerije knez Karel Bülow, ki je bil svoj čas nemški vojaški ataše na Dunaju; najmlajši brat prejšnjega kancelarja kneza Bülowa.

Litavci, bivajoči v Rusiji, sprejemajo nemške čete prijateljski. Tudi Loti se puntajo proti Rusiji. V baltičkih obmorskih mestih so prebivalci večinoma Nemci. Zato nemška mornarica noče bombardirati baltičkih pristanišč, da jim ne dela škode.

Rusi so zaplenili neki nemški osebni parnik, ki je vozil iz Petrograda v Stettin, že dne 31. julija, ko še ni bilo vojnega stanja, in so s tem kršili mednarodno pravo.

Velika ruska vojna ladja „Andrej Pervozvani“ je nasedla. Ladja ima 17.600 konjskih sil, 4 oklopne stolpe in 40 topov. Posadke ima 1000 mož in je vozila z brzino 18 morskih milj. Sedaj pa ne vozi več, ker ne more s peska naprej.

Duma je bila sklicana dne 8. t. m. in je dovolila kredite za vojno.

Nemčija — Belgija.

Komaj je bila napovedana Belgiji vojna, je brž nemška armada udarila čez mejo. V naskoku je vzela trdnjavo Litih (Liège). Belgijci za napad še niso bili dosti pripravljeni. Najprej je pridrlo v mesto nekaj hrabrih nemških konjenikov. Hoteli so dobiti v pest poveljnika trdnjave, a ta je bil že pobegnil. Dne 7. avgusta ob 8. uri zjutraj je bil Litih že v nemških rokah. Več nemških zrakoplovov je bilo priplulo. Iz njih so spustili v višavi 300 m 12 bomb na mesto in je na več krajih začelo goreti. Nemci so vjeli v Litihu 3000 do 4000 Belgijcev in jih prepeljavajo v Nemčijo.

Po vsi Nemčiji je napravilo poročilo, da so Nemci skokoma zavzeli moderno zgrajeno, obširno in jako močno trdnjavo Litih, velikansko navdušenje. Cesar je dal to vest razglasiti po Berlinu, generalu infanterije pl. Emmichu, ki je vzel trdnjavo, je pa poslal visoko odlikovanje.

Nemška armada nima zdaj v Belgiji do trdnjave Namur nobene ovire več. Litih ima 50 kilometrov dolg pas utrd, v katerem je 12 trdnjav. Razun tega je Litih najvažnejše industrijsko mesto Belgije z 900.000 prebivalci in je križišče železnic. Tu so velike tovarne za orožje, v njih se izdelata na leto po pol milijona pušk in pol milijona revolverjev. L. 1792. so bili v Litihu hudi boji med Avstrijci in Francozi.

V Bruslju, glavnem mestu Belgije, so bile razdepane po padcu Litih vse nemške trgovine.

Nemški naseljenci so trumoma zbežali iz Belgije pod varstvom ameriškega konzula.

Nemčija — Francoska.

V francoski zbornici je bila napoved vojne Nemčiji soglasno odobrena in sprejeli so se od vlade predloženi zakonski načrti za vzdržavanje vojske. Za vojno je glasovala tudi socialna demokracija. Malo poprej je še njen vodja Jaurès govoril v zbornici proti vojni in je zahteval, da naj sprejme Rusija angleški posredovalni predlog. Jaurès je pa nato neki nacionalni študent ustrelil.

Pri razglasu mobilizacije so Francozi razbili in oplenili Nemcem prodajalnice. Oblegali so nemško poslaništvo in poslanika so dame na ulici opsovale.

Dne 6. avgusta je krožil neki francoski aeroplan nad nemško utrdbo Intein. Nemci so streljali nanj in zrakoplovec je padel mrtev na tla.

V Berlinu je mestni zastop dovolil 6 milijonov mark za nabavo živil in za podporo tistim, ki so bili poklicani v vojake.

Sovražnosti so se pričele povsod. Glavni poveljnik francoske armade je general Joffre. Nemške mejne obrambne čete v Zgornji Alzaciji so bile napadene od francoskih čet, ki so prišle iz okolice Belforta. Nemške čete so ustavile nadaljno prodiranje francoskih čet. Pri Altkirchu so se francoske čete zopet obrnile nazaj proti Belfortu.

Nemci so vzeli mesto Briey, ki leži 5 km od nemško-francoske meje in 20 km od Metzja.

Nemške čete so pri Lagarde na Lotrinškem napadle naprej potisnjeno brigado francoskega 15. armadnega zbora. Francozi so se morali s težkimi izgubami umakniti v gozd Barroy pri Luneville. Nemci so zajeli en prapor, dve bateriji, štiri strojne puške in 700 vjetnikov z enim francoskim generalom.

Zmaga Nemcev pri Mühlhausenu, kjer je bil sedmi kor francoske armade vržen iz utrjenih postojank, in potolčen, je tem važnejša, ker so bili ti vojaki med najboljšimi, kar jih ima Francoska. Mühlhausen je glavno mesto okrožja in šteje 100.000 prebivalcev in ima veliko industrijo.

Nemci so Francoze pogнали že iz vse Spodnje Alzacije. — V Strassburgu so Nemci po nagli sodbi ustrelili ondotnega, Francozom naklonjenega župana.

Nemčija — Angleška.

Po napovedi vojne je dobil angleški ministerski predsednik Asquith od dolnje zbornice dovoljenje, da se sme pomnožiti angleška armada, ki bo delovala na suhem, za 500.000 mož. Pripravljenih ima Anglija 400 vojnih ladij. Živil pa ima za pol leta.

Veliko neprimliko je napravila Angležem nemška ladja „Kraljica Luiza“, polagalka min. Prodrla je do izliva Temse v morje in položila v vodo polno min, ki so nevarne angleškim ladjam. Zapletla se je potem v boj z angleško flotilo torpedovk, katerim je prišla na pomoč tudi večja angleška ladja križarica „Amphion“, ki je bila 117 metrov dolga in je nosila 14 topov. „Kraljica Luiza“ se je potopila in ž njo nad 100 nemških pomorščakov. A tudi „Amphion“ se je potopil, ker je zadel na mino. Utonilo je 131 mož, rešilo se je 152, med njimi kapitan in 16 častnikov.

Vojna v Afriki.

V zahodni Afriki pri Zgornji Gvineji si je pridobila Nemčija kos dežele pod naslovom nemški „Schutzgebiet“. Te dni je prišla precej močna angleška armada iz angleške kolonije „Zlato obrežje“ in je zasedla glavno mesto nemške kolonije Togo-Lumu.

Angleži so napadli nemško pristanišče Darcs-Salam in uničili ondotno brezžično postajo, katero je bil uredil baron Codelli iz Ljubljane.

Država Kongo, ki je belgijska kolonija, je v vojni z Nemčijo. Isto velja o vseh angleških kolonijah.

Srbija — Nemčija.

Srbija je napovedala Nemčiji vojno, da je odpravila iz Srbije nemškega poslanika Grisingerja, katerega ni ondi rada videla, češ, da opažuje vojno gibanje.

Črna Gora — Nemčija.

Črnogorska vlada je napovedala Nemčiji vojno ter izročila nemškemu poslaniku na Cetinju, Eckartu, njegove potne liste. Eckart je že odpotoval s Cetinja.

Bolgarija.

V Bolgariji se je s potrjenjem sobranja proglasilo obsedno stanje.

Italija.

Avstro-ogrski veleposlanik v Rimu pl. Mery je obolel in se je vsled tega moral vrniti v Avstrijo. Namestoval ga bode sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu baron Macchio, ki je bil v posebni avdijenci sprejet od cesarja, preden je odpotoval z Dunaja v Rim.

Ministrski predsednik Salandra je poslal prefektom okrožnico, v kateri jih opominja, da naj pazijo na to, da se bodo popolnoma točno izpolnjevale dolžnosti nevtralnosti, zlasti je prepovedano nabiranje vojakov in manifestacije za ali proti katerikoli stranki vojskujočih se držav.

Nizozemska.

Dosedaj je Nizozemska nevtralna. Ako bi prišla navskriž z Angleško, bode odprla zatvornice in morje bo zalilo velik del dežele, da sovražnik ne bo mogel naprej.

Švedska in Norveška.

Sicer so Švedi bolj nagnjeni Nemcem, kakor Rusom, in posebno liberalna stranka, vender se dozda obe državi strogo držita nevtralnosti.

Egipet.

V Egiptu se je proglasila nevtralnost. To bi pa bilo v korist Angleške in Francoske, ker bi ondi imele njihove ladje opirališče. Trozveza tedaj nevtralnosti Egipta noče priznati.

Portugalska.

Portugalska zbornica je skienila, da precej še ne bo popustila nevtralnosti, da se pa zaveda dolžnosti, katere ji nalaga zveza z Angleško.

Turčija.

Ko je Angleška napovedala vojno, je začela Turčija mobilizirati. Čuti se, da bo potegnila s trozvezo in da ne bo poslušala Rusije, ki ji je precej trdo zagrozila, da mora nevtralna ostati. Mobilizacija turške vojske je splošna. Kličejo se pod orožje vsi moški do 45. leta. Romunski poštni parniki so ustavili promet in zdaj Carigrad ne dobiva od Evrope nobene pošte.

Aibanija.

Nizozemski častniki so zapustili Drač in so se vrnili domov. Vojne ladje izpred Drača so odplule. Najbrže se vrne domov tudi mednarodni vojaški oddelek. Vlada vojska pa prodira.

Japonska.

Japonska vlada je izjavila, da zaradi zveze z Angleško ne bo proglasila nevtralnosti, da pa bode njeno obnašanje odvisno od dogodkov v Evropi in Indiji.

NOVIČAR.

Cesar Franc Jožef je izrekel posebno zadovoljnost, da avstrijsko časopisje zastopa patriotično stališče. — Vpoklicanim vojakom je cesar odpustil tiste kazni, v katere so bili obsojeni v prostosti in ki ne presegajo 6 mesecev, ako bodo zvesto služili v vojni. — Zadnje nedelje je bil cesar v Schönbrunnu pri sv. maši, katero je daroval nadškof dr. Piffl. Pri tej sveti maši so bili navzoči tudi vsi člani cesarske hiše in visoki dostojanstveniki.

Nadvojvodinja Cito, soprogo prestolonaslednika Karla Franca Josipa, je cesar povabil, da naj z otroci vred stanuje v Schönbrunnu za ta čas, dokler se bo nadvojvoda mudil pri četah.

Nagli sod. Za teritorijalni okoliš Gradec, t. j. za kronovine: Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko z grofijo Goriško in Gradiščansko, je za hudodelstvo zapeljavanja ali pomaganja h kršenju prisežene vojaške službene dolžnosti proglasen nagli sod. Kdor bi zakrivil tako hudodelstvo, četudi ni vojak, pride pred nagli sod in bo ustreljen. Komur je ljubo življenje, naj pazi na to, kaj govori z vojniki ali orožniki, kajti zakon je strog.

Na Hrvaškem je ban proglasil preki sod.

Naš poslanik v Berlinu. Princ Gottfried Hohenlohe je imenovan za avstrijskega poslanika v Berlinu. Prejšnjemu poslaniku grofu Szögyenyju je cesar podelil veliki križ reda sv. Štefana z briljanti.

Razgласi. Podružnica „Rdečega križa“ v Kranju otvori pod vodstvom c. kr. višjega zdravnika dr. Edvarda Šavnika v Kranju tečaj za izobrazbo pomožnih bojniških strežnic. Gospe in gospodične (vsaj 18 let stare), ki se hočejo udeležiti tečaja, naj se zglase do 15. avgusta pri podružnici „Rdečega križa“ v Kranju. Vsprejete se bodo morale zavezati, da bodo v slučaju potrebe pod okriljem „Rdečega križa“ brezplačno stregle bolnikom in ranjencem, nastanjenim v Kranju in okolici. — Vlada je zopet izdala nekaj določb glede prodaje živil. Zunaj Ljubljane so najvišje cene: rižu po kakovosti od 50 do 80 v, sladkorju 96 vin., v koščih po 1 K. Kjer ni cena po kakovosti blaga v razglasu z dne 1. t. m. bila določena, velja najvišja cena za blago srednje vrste. Pod kavo je razumeti nežgano kavo, pod slanino svežo slanino. Pod besedo „najvišja cena“ se ne razume, da naj se vse blago za označene cene prodaja, ampak le tako, da se smejo v potrebi, če to gospodarske razmere zahtevajo, ceno zvišati do določene višine.

Razglas. Armadno vodstvo prosi vse občinstvo, da naj pomaga preprečavati sovražna dejanja proti železnicam in pazi ob železniških progah. Opazuje naj tudi sopotnike na postajah in med vožnjo in naznani sumljive osebe, da se prepreči, ako bi kdo hotel vreči kako bombo na železniško progo.

Nevaren ogleduh. Pri Budjejevicah so zaprli srbskega ogleduha, ki je imel seboj votlo palico, napolnjeno s strupenimi plini. Najbrže je hotel zastrupiti vojakom vodo. V rokavu je imel vštih 32.000 kron.

V Pragi so bile velike manifestacije, ko se je razglasilo, da je Avstrija Rusiji napovedala vojno. Čehi in Nemci so se združili in so s tem hoteli dokazati, da dobi Avstrija svoje narode v uri nevarnosti edine. „Narodny Listy“ pravijo, da se je slišal klic o češko-nemškem pobratimstvu. Manifestacij so se udeležili nemški turnerji in češki Sokoli.

V Poli je oblastvo razglasilo, da naj bode civilno prebivalstvo pripravljeno, ker je mogoče, da mu bode ukazano zaradi vojne nemudoma zapustiti mesto.

V Bosni sta izdala katoliški nadškof dr. Stadler in srbski pravoslavni metropolit Letica povodom vojne pastirska lista. Dr. Stadler dokazuje v listu, da je sedanja vojna pravična samobramba in potrebna, da se doseže pravi mir. Metropolit Letica pa opominja Srbe z ozirom na napredek, ki ga je dosegla Bosna pod avstrijsko vladjo, k lojalnemu mišljenju in zvestobi ter k hvaležnosti za prejete dobrote.

V Galiciji je avstrijska vlada razpustila vsa rusofilska društva.

Na Francoskem so prijeli grofa Pejačevića, ministra za Hrvaško, ter so njega in njegovo družino tam pridržali.

Francozi grozijo, da bodo pripeljali nad Nemce črnice iz Afrike. V Algeriji in Tunisu imajo Francozi en francoski zbor in črno armado, ki bo štela v vojni do 40.000 mož.

V Rusiji rezervisti Nemci niso bili vpoklicani v vojsko, ker jim ne zaupajo. Nemcev je na Ruskem nekaj milijonov. V Kijevu je pa nad 3000 čeških rezervistov prosilo za rusko državljanstvo, da so bili potem sprejeti v rusko vojsko.

Turški drednoti. Angleška vlada je zaplenila dva turška drednota (veliki vojni ladji), ki sta bila izdelana na Angleškem in dva torpedna rušilca, kupljena za Turčijo od čilenske vlade.

Princ Roland Bonaparte, ki je bival pred izbruhom vojne v Nemčiji, je pohitel v Pariz, da se je ondi vpisal v vojske. Ker vlaki tačas na Nemškem niso drugega vozili, kakor vojake, je princ šel nekaj časa peš, da je prišel v Belgijo. Princ je star sedaj 56 let in je bil pred kratkim še kandidat za albanski prestol.

V Pragi je bil ustavljen list „Česke Slovo“. Tiskarno lista je oblastvo zapečatilo.

Aretacije v naših krajih. Nemški listi poročajo, da so zaprli po Koroškem in Štajerskem več oseb, osumljenih veleizdajstva. V Skočidolu so aretirali pa zopet izpustili župnika Antona Gabrona, v Vetrinju so zaprli župnika Ivana Šnedica, v Limbušu župnika Andreja Bračiča, ki je baje snel z zvonika cesarsko zastavo, obesil pa slovensko trobojnico in jo poljubil, pri postaji Gumern so zaprli Jožefa Dagarina, delavca iz Škofje Loke, v Framu na Štajerskem župnika Franca Muršeca, potem župnika v Cerkovcih in kapelana v Hočju, v Celju pa ravnatelja slovenske posojilnice Ivana Smrtnika. Enemu vklejenih duhovnikov je v Gradcu nekdo pljunil v obraz, drugi mu je pa dal zaušnico. — V Opatiji in Voloski, pravi „Gratzer Tagblatt“, pometa med Slovenci in Hrvati železna metla. Zaprli so ondi: advokatskega koncipijenta dr. Orliča, advokata in deželnega poslanca dr. Cervarja, dr. Mandića, trgovca Perušića, zdravnika dr. Pagačića in druge. Prepeljali so jih v Trst. Omenjeni list pravi, da s tem vrsta opatijskih veleizdajalcev, ki sovražijo in preganjajo Nemce, še ni končana. — V Dalmaciji so zaprli državnega poslanca dr. Smodlako, profesorja pravoslavnega bogoslovja Kalika, soprogo poslanca dr. Bulata in mnogo drugih oseb.

Oče je pripeljal osem sinov v vojsko. Na dan prve mobilizacije je vozil lepo okrašen voz iz Žalca v Celje osem mož v vojake. Ljudstvo jih je navdušeno pozdravljalo. Stari kmet Jožef Prinčič je sam pripeljal na svojem vozu 8 sinov pod zastavo. Vsi so že oženjeni, očetje in posestniki. Ko je starček od njih jemal slovo, je potočil marsikako solzo in z blagoslovom se je poslovil od svojih sinov.

Kdor se voziš, pazi! Če se kdo vozi z avtomobilom ali drugimi vozili, naj pazi, da bo voz precej ostal na poziv orožnika ali vojaške straže, drugače se lahko zgodi, da straža ustrelji. V Bolcu se je primeril dne 11. t. m. strašen slučaj. Grofinja Lucija Christallnig s Koroškega se je peljala v avtomobilu v Gorico, in sicer na plemenito delo kot predsednica „Rdečega križa“. Ker šofer na poziv straže ni precej ostal, je bila grofinja od straže ustreljena. Njen soprog grof Oskar Christallnig je velik prijatelj Slovencev in lepo govori slovenski.

Državna podpora družinam vpoklicanih vojakov. Zakon se sedaj tolmači tako, da dobijo to podporo tudi tiste kmečke družine vpoklicancev, ki imajo sicer kakega posla pri hiši, pa ti posli nadomeščajo le premajhno število rodbinskih članov. Družine večjih posestnikov, kjer se posestva morajo obdelavati s posli, ne dobijo podpor. Ničesar se ne dobi tudi za priženjene otroke vpoklicanca. Sicer pa zakon res ni jasen.

Solčni mrk. Dne 21. avgusta bo solnce mrknilo. Popoln mrk se bo videl v Rusiji in bo trajal dlje časa. Nemški učenjaki so že prišli v Rusijo opazovat mrkanje solnca. Nemce skrbi, kakšno solnce bodo njihovi učenjaki videli sredi Rusov.

Stoletnica. Dne 7. t. m. je bilo 100 let, odkar je princ Evgen zavzel Beograd.

Sveti oče je v nagovoru do romarjev iz Kolumbije izrazil svojo žalost, da je izbruhnila svetovna vojna.

Vreme. Falbovo prorokovanje je napovedalo od 8. do 20. avgusta lepo vreme.

Vojna alkoholiu. Po kolodvorih v Nemčiji je prepovedano prodajati alkoholne pijače. Prestopki se kaznujejo z globo 600 mark.

V Spandavu na Nemškem je velika zakladnica zlata. Shranjenega je v starem stolpu v 2490 vrečkah rumenih zlatov za 240 milijonov mark, določenih v vojne namene še od l. 1870., ko so Francozi plačali Nemcem vojno odškodnino. Sedaj so ta zaklad dvignili, da se porabi.

Dva škofa umrla. V Křemoni na Laškem je umrl škof Bonomelli, ki je znan kot pisatelj. Na Malti, kjer je bil lani evharistični kongres, je pa umrl škof Pace. Prvi je bil star 81 in drugi 83 let.

Izgnani Italijani. Iz Francoske je bilo izgnanih do 80.000 Italijanov.

Boj med ladjami. Nemški križarici „Goeben“ in „Breslau“ je pri Mesini hotelo vjeti angleško in francosko brodoge, pa sta ušli iz obroča. — Potopil se je pa baje pri otoku Zante angleški parnik „Warrior“.

Zveza med Evropo in Ameriko je pretrgana, ker so Angleži prerezali kabel.

Francoski parniki ne smejo zapustiti Carigrada. Turčija se pripravlja.

Medved padel. Hotelir Miha Černe na Bledu je v lancovskem revirju v Jelovici ustrelil medveda, ki tehta 100 kg.

Počestčenje. Gojenci dunajske vojaške akademije, ki so bili povišani v častnike, so prestolonaslednika Karola Franca Jožefa na rokah nesli na kolodvor v Dunajskem Novem Mestu.

Dnevnika. Lista „Dan“ v Splitu in „Hrvatska Misao“ v Šibeniku sta začela izhajati kot dnevnik.

Naročnikom turških in drugih vrednostnih srečk! Na različna vprašanja odgovarjam, da se zrebanja in izplačila dobitkov, kateri so za vse slučaje trdno zavarovani, vrše nemoteno dalje, in da tedaj naročniki radi vojske v tem oziru niso in ne morejo biti prikrajšani.

Valentin Urbančič, Ljubljana.

S tem preklicujem vse besede, ki bi jih morebiti govorila zoper čast gosp. Frana Suhadolnika, vrtnarja v Kranju.

MARIJA NOVAK.

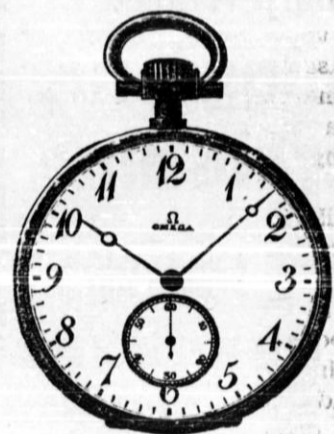
Priporoča se trgovina delikates, špecerije in deželnih pridelkov, kavarna in restavracija

Zdravko Krajnc, Kranj

Kupuje se tudi po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe in fižol

nadalje oves, ječmen, rž, pšenica, ajda, proso, leča, čebula, česen, krompir, omeliše in storže, ob času dobave teh predmetov.

Najbolje in najceneje se kupi
:: :: pri tvrdki :: ::

RUDOLF RUS

urar v Kranju

poleg lekarne. Ustanovljeno l. 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Strogo solidna in poštena postrežba. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kranjska deželna

banka v Ljubljani

Deželni dovec.

Vhod Gosposka ulica.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po **4 in pol odstotka**, vloge v tekočem računu od dneva vloge do dneva dviga. Zaloga vadije in kavcije za podjetnike in obrtnike. Daje posojila proti vknjižbi in na amortizacijo. — Priporoča v nakup svoje pupilarno-varne

4 1/2 %

zastavne liste in komunalne zadolžnice, kosi po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 kron. — Za vse posle Kranjske deželne banke in za njene vrednostne papirje jamči dežela Kranjska.

PISARNA
za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

- I. Denarni promet:** Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve:** Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

- III. Izterjevanje terjatev:** Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami:** Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komerc. zadeve:** Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti** v vseh navedenih zadevah. — Prospekti na razpolago. — Prospekti na 129 52—38

Razširjajte „Gorenjca“!

**Zobozdravniški in
zobotehniški atelje**

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaeker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacija
do preklica samo od 9.—10. ure dopoldne.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—26

Vina! Pristna naravna. Vina!

R. Marenčič, Kranj

Na debelo liter 36 v, 44 v,
48 v, 60 v.

Vina! Vzorci na željo zastoj in poštnine prosto. Vina!

24 65

Ivan Levičnik

Očala in ščipalnike
vsake vrste
po zelo nizkih cenah.

Popravila izvršuje
točno in solidno.

upar in trgovec v Kranju,
v g. dr. Štempiharjevi hiši.

**Največja zaloga ur,
zlatnine in srebrnine**

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

5 52—33

August Agnola
Ljubljana, Dunajska cesta
št. 11 (poleg Figovca)

priporoča svojo veliko zalogo
stekla, porcelana, svetilk,
okvirov, ogledal, šip i. t. d.
kakor tudi vse druge v to
stroko spadajoče predmete.
Prezema zastekljenje no-
vih stamb, slikanje na ste-
klo in umetno steklarstvo.

Teodor Korn

pokrivalec streh, klepar ter vpeljevalec
vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8

priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsa-
kovrstnih kleparskih del in po-
krivanje streh z angleškim, fran-
coskim in tuzemskim škrljem, z azbest-cementnim
škrljem «Eternit», dalje z izbočeno in ploščnato
opeko, lesnocementno in strešno lepenko. Vsa
stavbinska in galanterijska kleparska dela v pri-
znano solidni izvršitvi. Popravila točno in ceno.
Proračuni brezplačno in poštnine prosto.

Podružnica v Trstu, Via Miramare št 71,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Priložnostni nakup!

Ravnokar je dospela velika množina dobrih, trpežnih in elegantnih
moških, ženskih in otročjih čevljev.

Cene brez konkurence!

IVAN SAVNIK, Kranj.

6 52—33